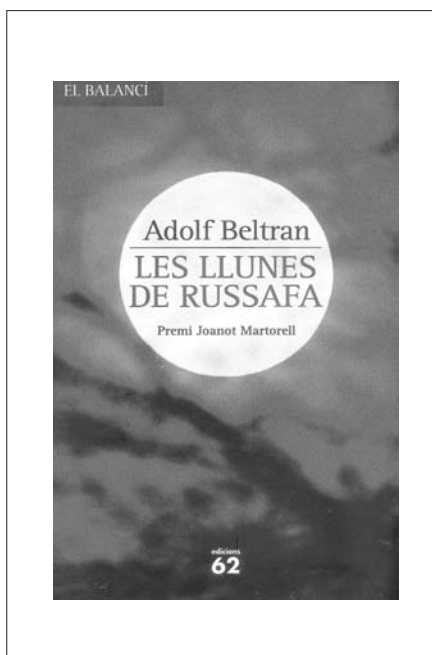

El crèdit de la realitat

Adolf Beltran
Les llunes de Russafa
Eds. 62, Barcelona, 2005
140 pàgs.

La realitat, en efecte, té un força notable en aquesta novel·la d'Adolf Beltran. Una realitat que ens és ben coneguda perquè és l'actual, referida a un barri concret de la ciutat de València, però fàcilment traslladada pel lector a l'àmbit de la categoria. Al capdavant, els problemes de determinada gent amb la seua vida quotidiana, amb mantenir una vida sense convulsions i amb la dignitat més elemental, no són exclusius de cap territori. La immigració ens ha posat davant del nassos l'horror que, mantingut a una certa distància, no molestava gaire. Alguns barris valencians s'assemblen ja als que coneguérem fa anys voltant determinades ciutats europees i habitats quasi en la seua totalitat per població immigrada. Beltran porta així el barri valencià de Russafa al territori de la ficció, però d'una ficció que, alhora, té un punt de reportatge, de revisió, amb claus més o menys literàries, del problema que planteja i suggereix a

Quan un passa des del periodisme a la ficció no pot evitar la sensació del canvi d'àmbit; no s'esdevé el mateix quan el bot és fins a l'assaig. Alguna idea semblant, si no exactament aquesta que acabe d'escriure, li vaig llegir, a l'autor de *Les llunes de Russafa*, dies després que se li concedira el premi Joanot Martorell que, com cada any, convoca l'Ajuntament de Gandia i publica Eds. 62. El protocol singular que per al guardó saforenc ha concebut l'amic Josep Piera, que fa pública la decisió en el mateix acte en què es presenta l'obra guardonada ja editada, féu que la idea en qüestió circulara pel meu cap dies abans de llegir-me la novel·la de forma que, quan finalment ho vaig fer, no podia llegir sense que em dirigira la lectura amb el propòsit més o menys explícit de trobar-ne conseqüències —o vés a saber si causes. Haver-se-les amb la realitat no és només cosa de periodistes, però aquests tenen una manera tan pròpia de relacionar-s'hi que la ficció sempre acaba provocant-los la sensació de falta de versemblança o fins i tot la d'una mínima traïció. I l'assumpte s'entén més enllà d'oficis concrets, perquè als escriptors en general els passa alguna cosa semblant quan hi ha la realitat pel mig, vull dir quan es fa teoria sobre la presència, o el grau de presència, de la realitat en les obres de creació. Quasi diria que ens les veiem amb una qüestió que té a veure amb l'art en general a la manera com Fuster el plantejava en aquelles papers seus on precisament es tractava d'analitzar el minvat prestigi de la imitació de la realitat en les obres pictòriques. També en literatura hi ha la necessitat de distingir propòsits tan allunyats com copiar la realitat, com més fidelment millor, o prendre'n notes, a partir de les quals i ja en la solitud de la taula de treball elaborar històries, poemes o pintures, tant se val, il·luminades amb un principi rector de més o menys pes. Podríem recordar la distinció de Ryszard Kapuściński, personatge únic en aquest món de què parlem, entre escriptors reflexius i aquells altres que, com ell mateix, necessiten d'acudir al lloc dels fets per poder escriure. Certament, els periodistes s'acosten més al model segon de l'autor de *Los cínicos no sirven para este oficio*, i quan s'enfronten a la ficció tenen la sensació que esmentàvem, com si tingueren una tendència natural al reportatge i tota la resta de possibilitats no foren sinó desviacions del camí natural.

uns ulls àvids de trobar solucions als destrets que la contemporaneïtat ens ha regalat. Beltran sap, tanmateix, que ha de defugir la crònica per altres vies, vull dir, no és cosa d'afegir-hi literatura inventant en excés personatges o situacions, sinó a partir de la mateixa estructura triada per donar forma al relat. Així, el barri valencià de Russafa és només una part, tècnicament acoblada a d'altres que ens porten a llocs geogràficament allunyats, però d'un veïnatge temàtic ben notori, volgudament presentat al lector perquè gaudezca de la seua pertinència. Perquè a Bagdad hi ha també un Russafa. I la coincidència no és precisament una casualitat, sinó una veritat com un temple. Passejar pels carrers del d'ací o del d'allà no haurien de ser comportaments difícils d'assimilar. I encara hi ha altres trames encastades en el conjunt. I totes —fet que insistiré a remarcar— com a elements d'una voluntat estructural que, en presentar-nos successives peces breus més aviat autònomes, està desenvolupant alhora les successives trames que es volen acoblar i un únic fil conductor que pertany més aviat al lector capaç d'establir les concordances escaients.

Diré, d'altra banda, que la prosa de Beltran no té res d'eixuta, però ni molt menys s'entreté en barroquismes. Tinc la impressió que també ací l'exercici del periodisme juga al seu favor. Les seues columnes setmanals sempre estan escrites des d'una brevetat, en el sentit més estètic de la paraula, que fa enveja. Paraules justes i suggeriments definitoris agafats de la mà. Això mateix passa en una novel·la on l'equilibri sembla el concepte decisiu: el que permet renunciar a la grandiloqüència sense caure en banalitats, i el que fa possible també mesurar el pes de les diverses històries perquè el lector n'establesca el camí central, aquell on totes conflueixen. Em fa goig proposar-ne un que m'ha resultat d'un profit considerable: el que situa l'objectiu darrer al costat dels humils. Al capdavant, els personatges de *Les llunes de Russafa*, amb els qui detenen el poder, no tenen altra relació que la seua condició de víctimes. Són personatges en perill de destrucció i en contacte directe amb formes diverses de l'horror, com el que en la novel·la contempla amb compassió el poeta Ar-Russafí, dalt del seu pedestal, en algun lloc de la ciutat de Bagdad.